



# תורת אביגדור

## הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

פרשת אמור תשפ"ב

### כתר שם טוב

#### ענין של חיים ומות

אחד הפסוקים החשובים ביותר שבו אנו נתקלים בפרשתנו הוא, "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כב, לב) - מצות קידוש ה'. מצוה זו מוטלת על כל אחד ואחד, וכפי שכותב הרמב"ם (פ"ה מהלכות יסודי התורה ה"א): "כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְצוּיִן עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם הַגָּדוֹל הַזֶּה" - כל מי שבשם ישראל יכונה מחוייב לפאר את שמו של ה'. אם הרמב"ם כותב "כל בית ישראל", פירושו של דבר הוא, שזהו נושא שכולנו צריכים ללמוד ולזכור.

מצוה זו גדולה עד כדי כך, שלעתים נדרש מהאדם למסור את נפשו כדי לקיימה, וכפי שמבאר הרמב"ם בהמשך דבריו שם. אם גוי מנסה להכריח בן ישראל לעבוד עבודה זרה, עליו למסור עצמו למיתה ולא לעבור על איסור זה. כך גם אם גוי כופה יהודי לעבור על גילוי עריות ושפיכות דמים - לפעמים יהודי חייב להיות מוכן למסור נפשו כדי לפאר את שמו של הקב"ה.

מצוה זו היא שהביאה למעמדים נשגבים של גבורה וגדולה עילאית אצל יהודים לאורך כל הדורות, אשר הסכימו לסבול יסורים נוראיים ואף למות על קידוש ה', ובלבד שלא להשתחוות לצלב.

אף עם אחר אינו נאמן לאלהיו בצורה כזו, לא בעבר ולא בהווה. יוסף בן מתתיהו מספר שאצל היוונים לא היה אפילו אחד שמוכן היה לסבול את הכאב הקל ביותר עבור דברים מעין אלו. אם היית מאיים על יווני שאם לא יקלל את האליל שלו, תיקח לו מטבע קטן, הוא היה עושה זאת מבלי לחשוב פעמיים - הוא היה מקלל את אלילו כדי לא לאבד פרוטה אחת! יהודי לעומת זאת מוכן לוותר על חייו! הוא מוכן לסבול סבל נוראי ואז לפסוע אל מותו למען מצוה זו של קידוש ה'.

#### קהילות הקדש אשר מסרו נפשם

בתקופת הראשונים, בזמן מסעי הצלב באירופה, היו פעמים רבות שבהם יהודים כותרו על ידי הצלבנים שביקשו לכפות עליהם לקבל את הדת הנוצרית. ההמון הזועם הלם בשערי בית הכנסת, ואבותינו ידעו שבקרוב

השערים יקרוסו תחתיהם, והנוצרים "אוהבי השלום", יפרצו פנימה עם גרזנים בידיהם כדי לאלץ את היהודים לבחור בין טבילה לנצרות לבין המות.

מה עשו אבותינו? עם ישראל עמד שם בבית הכנסת, סכינים שלופות בידיהם, והם עומדים הכן לשחוט את עצמם על קידוש ה'. ולא היו אלו רק הצדיקים שביניהם! יהודים פשוטים, אבות ואמהות, מוכנים היו לקיים מצוה זו של "ונקדשתי בתוך בני ישראל"! הם לא חשו בצער ובכאב לשחוט את אהוביהם ואת עצמם, ומסרו נפשם על קידוש ה' מתוך גדלות הנפש. האב והאם, החתן והכלה, התלמיד חכם והסנדלר; כולם מתו על קידוש ה' - ולבסוף, כשהצלבנים פרצו אל תוך בית הכנסת, הם מצאו את קהילת הקדש מתבוססת בדמה. לא נשאר להם על מי לכפות את הנצרות, כי הם עמדו אל מול אומה של עבדים נאמנים, אשר הבינו את משמעותה של מצוה זו, מצות קידוש ה'.

התיאור הנ"ל אינו מתייחס לאירוע מסוים שארע פעם אחת בהיסטוריה - שוב ושוב ושוב אירעו מעשים שכאלו, עוד מימי קדם. איך אנחנו יודעים? איננו זקוקים להסתמך על מקורותינו, כי הגויים בעצמם העידו על כך שוב ושוב. יוסף בן מתתיהו מצטט שורה ארוכה של סופרים יוונים קדומים, המתארים כיצד יהודים פשוטים בחרו למות מתוך עינויים ובלבד שלא לומר מילה אחת כנגד תורתם. אנו מביטים בגאווה על היסטוריה ארוכה ומפוארת של יהודים שמסרו נפשם על קידוש ה', וברגעייהם האחרונים זכו לקדש ולפאר את שמו יתברך באופן הנעלה ביותר.

#### לחיות על קידוש ה'

אולם חשוב שנבין שמצוה זו של "ונקדשתי" כוללת הרבה מעבר למוות בעינויים, ולכן נלמד כעת לא את הנושא של למות על קידוש ה' אלא לחיות על קידוש ה'. כמובן, אם ח"ו יקרה שבו יהודי יועמד בפני נסיון זה - להשתחוות לצלב או למות, בוודאי מחוייב הוא לחזק את עצמו ולמסור נפשו - אולם אנחנו נדבר כעת על היבט אחר של המצוה, שהוא תדיר בהרבה, ובכל זאת, חשיבותו אינה פחותה במאומה.

עולות אל האוטובוס שתי נשים שאינן מבני עמנו. נראה בעליל שהן עלו יחד - הן מדברות זו עם זו, וכעת הן מחפשות מקום לשבת. האם הנערה תמשיך לשבת כמו פסל, תעשה עצמה כמי שאינה רואה כלום, ותגרום לנשים אלו לשבת בנפרד?! מדוע שלא תזכיר לעצמה את הפסוק הזה בפרשת אמור, תזוז הצידה, ותציע להן בנעימות את מקומה? בין אם הן יקבלו את הצעתה ובין אם לא, נערה זו כבר עשתה תעמולה עבורה'.

וכשאתה יורד מהאוטובוס ויש מישהו שיורד אחרך, בעודך מחזיק את הדלת, במקום להחזיק אותה עם הגב אליו, פנה לכיוונו והחזק עבורו את הדלת פתוחה. מעשה אדיב זה ייזקק לזכותך כמעשה של קידוש ה'. ואם הגוי שיורד לפניך מחזיק עבורך את הדלת, אם יש כיפה לראשך, עליך להקפיד לומר לו תודה. כמובן שבכל מקרה עליך להודות לו, אבל אם אתה מוכר כאדם חרדי, זה כבר סיפור אחר לגמרי - זה חלק ממשימת חייו של כל יהודי - לקדש שם שמים.

### תעמולה ברכבת התחתית

דוגמא נוספת: אתה עומד וממתין בתור בסניף הדואר, כאשר אל תוך החדר נכנסת אשה גויה האוחזת בידה קופת צדקה ואוספת כסף עבור חיילים משוחררים או איזו מטרה נכרית אחרת. כדאי שתמיד יהיה לך מטבע של רבע דולר מוכן עבור מקרים כגון אלו. שלשל את המטבע אל תוך הקופה, והיא תודה לך בלבביות. דע לך שכעת עשית מה שהקב"ה דורש ממך, כי בכך קידשת את שמו יתברך בעולם.

קורה ואתה יושב ברכבת התחתית, ואל קרון הרכבת נכנס מתחזה אשר דופק על הריצפה עם מקלו, כשבדיו קופסא מפת. הוא מציץ דרך משקפיו הכהות, מחפש לקוחות פוטנציאליים - הוא ממתין לראות מי יהיה הראשון לתרום ל"עיוור" המסכן. אף אחד לא זז. ומה אתה עושה? אתה לוחש לעצמך, "הגני מוכן ומזומן לקיים מצות 'ונקדשתי בתוך בני ישראל'", ואתה דג מטבע מתוך כיסך. זה יכול להיות המטבע הקטן ביותר, אפילו מטבע של סנט אחד - אף אחד לא יראה מה יש לך ביד - ואתה משחרר אותו אל תוך קופסת הפח בקול רעש גדול. ואז אתה יושב ומתענג על התפעלותם של כל יושבי הקרון, וטוב שכך, אלא שעליך לזכור דבר אחד - בעודך נהנה מהמבטים המעריצים של עמיתך למסע, זכור שעשית את זה למען ה' יתברך.

הקב"ה מביט ביהודי זה ואומר, "הנה העבד שלי - אותו אני אוהב!" כך כותב הרמב"ם: "עָלִיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (ישעיה מט, ג) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר". זהו האופן בו אתה עובד אותי - בכך שאתה חי על קידוש ה'.

בסופו של פרק ה' מהלכות יסודי התורה, בהלכה י"א, מוסיף הרמב"ם נקודה נוספת, חשובה ומועילה ביותר. כותב הרמב"ם שיהודי הלומד תורה, או אפילו אם הוא נתפס כיהודי שומר תורה ומצוות במדה כזו או אחרת, אשר נוהג כראוי עם אלה שהוא בא עמם במגע, "הָרִי זֶה קֹדֶשׁ אֶת ה'" - הוא מביא כבוד ותפארת לשמו יתברך. עצם העובדה שהוא חי חיים הגונים, הוא מקיים בזה את המצוה הגדולה של "ונקדשתי".

### יהודים בתצוגה

אנשים שרואים אותך עם כובע שחור, אולי אפילו עם זקן, יודעים שמדובר ביהודי. אמנם בימינו ישנם כל מיני תימהוניים שמגדלים אף הם זקן, אולם הכיפה שלראשך והציציות המשתלשלות החוצה, מספרים לכולם שלפניהם עומד יהודי שומר תורה ומצוות. כמובן שהדבר נכון גם לגבי נשים נשואות ואפילו נערות צעירות, שלבושן הצנוע מסגיר מיד את זהותן.

אז כולם יכולים לראות בבירור שאתה יהודי, ופירושו של דבר הוא, שכל עוד שאינך חי במערות שבהרים, הרי שעומדת בפניך משימה גדולה ביותר. אינני אומר שזוהי משימה קלה, אולם כל יהודי המשתייך לציבור יראי ה', עומדות בפניו אינספור הזדמנויות לקיים מצוה זו של "ונקדשתי בתוך בני ישראל".

איך עושים את זה? כיצד מקדשים שם שמים? ראשית, אתה מקפיד לברך אחרים בסבר פנים יפות, ונוהג עמם בנימוס ובהתחשבות. אתה מדבר בעדינות, ומשתדל תמיד להסכים עם בן שיחך. כל עוד לא מדובר בענין עקרוני ומהותי, אתה אומר תמיד, "אתה צודק", כדי לגרום לאנשים להרגיש מאושרים. אתה יוצא מגדרך כדי לכבד את כולם - יהודים וגויים כאחד - גם את מי שלא מכבד אותך. אתה ישר בעסקיך, ולא משנה מהן הנסיבות, ואם מישהו מבייש אותך, אתה שותק ולא עונה דבר.

כל יהודי פשוט שמקפיד על דברים אלו, "הָרִי זֶה קֹדֶשׁ אֶת ה'" - הוא מביא תהילה לה' יתברך, כי אנשים מביטים בו ואומרים, "תראו את הבן אדם הזה, את היהודי החרדי הזה. תראו את ההתנהגות שלו. איזה אדם נחמד". אם אנשים מדברים עליך כך, דע לך שהצלחת. יהודי הנוהג בדרך הגורמת לבני אדם להסתכל עליו בעין יפה, הוא יהודי עובד ה'.

### לעמוד על המשמר

אחריות גדולה מוטלת על כתפינו, שכן משמעות הדברים היא שכל יהודי שומר תורה ומצוות חייב לעמוד על המשמר תמיד לבל יעשה צעד שגוי. יושבת לה בת סמינר באוטובוס, כשלשני צדיה מושבים ריקים, והנה

חשובים הם - שלושה כתרים של הצטיינות, ניצבים בגאון, ונראה שאין שום דבר אחר בעולם המסוגל להתחרות בהם.

### כתר שם טוב

אולם כאן מגיעה המשנה ומלמדת אותנו חידוש גדול, והוא, שיש כתר גדול מכל אלה, וזהו כתר שם טוב: "וְכִתְּרָ שֵׁם טוֹב עוֹלָה עַל גְּבִיָּהוּ" - וזהו בעצם עיקר הנושא שלנו כאן.

אך נקדים לדברינו קצת דקדוק, קצת תחביר. המילה "שם" קשורה למילה "שְׁמוֹעַ" - לשְׁמוֹעַ. "שם" הוא מה ששומעים על האדם, כלומר מה אנשים אומרים עליו, איזה רושם הוא יוצר. נמצא אם כן שכאשר חז"ל מדברים על כתר שם טוב שהוא גדול יותר מכל כתר אחר, פירושו של דבר הוא, שעליך לנסות לגרום לאנשים לומר דברים טובים עליך. ואם אתה עושה כן - הַשְׁגָּת הצלחה שהיא "עולה על גביהם", הצלחה גדולה מכל ההצלחות - יותר מכתר כהונה, יותר מכתר מלכות, ואפילו יותר מכתר תורה. כתר שם טוב הוא הכתר של כל הכתרים.

### מה יש בשם?

אולם כעת עולה שאלה גדולה: הלא כיצד ישיג האדם את אותו כתר שם טוב? על ידי מדות טובות ומעשים טובים, בכך שהוא נוהג בנימוס ובדרך ארץ כלפי כולם, מכבד אותם ומתחשב בהם. מדוע אם כן כתר זה נקרא בפי חז"ל "כתר שם טוב"? לכאורה היה מתאים יותר שהוא ייקרא "כתר מעשים טובים" או "כתר מדות טובות" וכדומה? הרי זהו ענינו של כתר זה. השם טוב הוא רק מה שנוצר על ידי מעשיו של האדם, ולכאורה היה מתאים יותר ששמו של הכתר יתאים למקור, למעשים הטובים, שכן זה מה שחשוב, ולא לשם טוב, שהיא התוצאה.

על כרחינו צריכים אנו לומר שחז"ל אינם מדברים כאן על מדות טובות אלא על שם טוב! כמוכן שלרכוש מדות טובות הוא דבר גדול עד למאוד, וטוב לו לאדם להקדיש את חייו עבור דבר זה. יש מקומות שבהם אנשים באמת עושים את זה. בישיבת נובהרדוק כולם עבדו על המדות שלהם. בכל יום נקבע זמן מיוחד עבור מה שהם קראו "הבזאר". בזאר פירושו שוק מניות, אולם בנובהרדוק השקיעו במניות מסוג אחר לגמרי. הם נהגו להתכנס ולדבר זה עם זה ולבקש זה את זה; הם היו מציעים אחד לשני הצעות כיצד לשפר את דרכיהם. הם נהגו להתאסף בקבוצות ולדון באתגרים שונים הניצבים בפניהם בעבודת המדות - כיצד לשלוט על מדת הכעס, כיצד לשמור על הלשון. ה"בזאר" היה דבר מדהים שהיה קיים בעבר בעם ישראל.

באוטובוס, ברחוב, בחנות - "הרי זה קדש את ה'".

קידוש ה' אינו מחייב רק שאדם יוותר על חייו למען שמו יתברך - זה דורש גם שנחיה את חייו בצורה המביאה כבוד ותהילה לשמו של ה'. במקום למות על קידוש ה', אדם זה חי על קידוש ה', "וְעָלִיו הַכְּתוּב אוֹמֵר וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר".

### שלושה כתרים הם

אומרים חז"ל במשנה באבות (ד, יג), "שְׁלֹשָׁה כְּתָרִים הֵם" - ישנם שלושה כתרים, אותם יכול האדם לענוד, כתרים אשר מביאים לאדם כבוד ותהילה. לשם מה נועד כתר? כדי להגביה את האדם משאר הסובבים אותו ולהבדילו מהם.

ומהם שלושת סוגי הכתרים? הכתר הראשון הוא "כְּתָר כְּהֻנָּה". אם שם משפחתכם הוא כהן, קפלן, קאהן, כהנא, ושאר שמות המציינים משפחה של כהנים, עליכם להתפאר בכך. אל תאמרו, "איני יכול להתפאר בכהונתי, הרי לא עשיתי שום דבר כדי להרוויח אותה. כך נולדתי". אל תצטנעו! התפארו בכתר שהניח השי"ת על ראשכם. אל תדברו אתי עכשיו על דמוקרטיה - תשכחו מזה. דבר ה' חי לעד וקיים לנצח, והוא העניק את כתר הכהונה לאהרן ולזרעו לנצח נצחים.

הכתר השני אתו מזכירה המשנה, הוא הכתר הנקרא "כְּתָר מַלְכוּת", אשר ניתן אך ורק לדוד ולזרעו, ולאף אדם אחר לא ניתנה זכות מיוחדת זו. לא משנה כמה מוצלח תהיה, לא משנה כמה קולות תקבל בקלפי, כלום לא יעזור לך - כתר מלכות לא ניתן לכל אחד.

### הכתר המונח

אולם ישנו כתר נוסף ברשימה זו, שעליו אומרים חז"ל שהוא מונח בקרן זוית, וכל אחד יכול לזכות בו, וזהו "כְּתָר תוֹרָה". זהו כתר שכל אחד יכול להשיג. כל אחד! תיכנס לעסק ששמו לימוד התורה, בכך שתתחיל ללמוד שורה אחת של גמרא בכל יום, ותחזור עליה כמה פעמים. שורה אחת ביום! לאחר זמן לא רב תדע עשר שורות, ואחר כך עשרים שורות ואז תדע דף שלם של גמרא. דף שלם! זה כבר כתר על ראשך! כמוכן, ישנם כל סוגי כתרי תורה - יש כתרים גדולים ויש כתרים קטנים, אבל כתר קטן גם הוא דבר חשוב ונכבד ביותר.

אך התנאי לכתר זה הוא השאיפה לכתר התורה! מי שאינו מעוניין בכתר, לא יזכה בו. אבל אם תתחיל ותמשיך, אין ספק שתזכה בכתר תורה; אני ערב לך.

אלו הם אפוא שלושת הכתרים הנהדרים עליהם לימדונו חז"ל, כתר הכהונה, כתר המלכות וכתר התורה. ואם נניח שלושה כתרים אלו זה לצד זה, נראה עד כמה

## לשאוף לקילוס

לעיל הזכרנו את דברי הרמב"ם (פ"ה מהלכות יסודי התורה הי"א) שמתאר מהם חיים על קידוש ה'. הבה נבחן את לשונו הזהב, שתמיד נכתבת בתכלית הדקדוק: "וְכֵן אִם דִּקְדַּק הַחֵכֶם עַל עֲצָמוֹ וְהָיָה דְבוּרוֹ בְּנִחַת עִם הַבְּרִיּוֹת... עַד שֶׁיִּמָּצְאוּ הַכָּל מְקַלְסִין אוֹתוֹ וְאוֹהֲבִים אוֹתוֹ וּמִתְאַוִּים לְמַעֲשָׂיו. הָרִי זֶה קִדְשׁ אֶת ה' וְעָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר 'וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר'." מי שילמד את דברי הרמב"ם בשום לב יראה שכוונתו היא שמוטל עלינו לנהוג באופן שלבסוף יביא לכך שכולם ישבחו אותנו. זוהי מטרתנו - שאנשים ישבחו אותנו, גם אם אנחנו יודעים שאיננו ראויים לכך. מצות קידוש ה' פירושה לעבוד קשה להשיג את הערכתם של בני אדם, ובכך לקנות כתר שם טוב.

עליכם לדעת שזהו הישג גדול ביותר! זהו כתר מפואר המונח על ראשך! אין זה דבר של מה בכך - אתה עומד ליד הכהנים המעטורים בכתרם, וליד בית דוד עם כתריהם, וליד גדולי התורה עם כתריהם, והכתר שלך עולה על שלהם! אין זה אומר שבזה הפכת לגדול בתורה, לא כתוב כך. כשם שאינך הופך להיות כהן או מלך, כך גם השם טוב אינו הופך אותך לתלמיד חכם. ועדיין, כתר שם טוב עולה גבוה יותר מכל שאר הכתרים גם יחד, שכן על ידו אתה חי חיים המקדשים ומפארים את שמו יתברך.

## תנאי הכרחי

אולם ישנו הכרחי להשגת הכתר הגדול הזה, והוא, שהנהגתך זו, להשיג שם טוב, נעשית משום שזהו רצון ה'. אחרת, אינך אלא תלמיד של דייל קרנגי. דייל קרנגי כתב ספר - ספר מעניין אגב - שנקרא, "כיצד תרכוש ידידים והשפעה". האדם הזה הוא גוי, והספר שכתב הוא כולו גשמיות. אמנם יש בו עצות טובות ומועילות, אבל אין בו דבר מלבד גשמיות. אם אתה נוהג בדרך ארץ ובנימוס רק כדי לרכוש ידידים והשפעה, אז ה"רבה" שלך הוא דייל קרנגי, ואתה מבזבז את חיך. אתה מחמיץ את הזדמנות ההוד להשיג את כתר שם טוב הנשגב, ולחיות חיים של קידוש ה'.

זהו התנאי האחד והיחיד להפוך את עבודת חיך לעבודת ה' - להוסיף מחשבה זו: "הריני נוהג באופן זה כדי לקדש את שמו יתברך". ושוב - גם אם אתה יודע שאינך אדם טוב כפי שזה נראה כלפי חוץ, בכל זאת אתה מנסה ליצור רושם טוב אצל אחרים, כי זהו רצון ה'. גם אם אינך בעל מדרגה, בעיני העולם שבחוץ אתה נתפס כיהודי שומר תורה ומצוות, ואם תיצור לעצמך שם טוב, הם יהללו וישבחו את הקב"ה ואת תורתו. זהו הכתר הגדול והנשגב שבכוחך להשיג.

אין ספק אם כן שתיקון המדות הוא כתר גדול ועצום, אולם לא בכך עוסקת המשנה. אנחנו מדברים על יצירת שם טוב, כלומר לגרום לאנשים לחשוב טוב עליך - וזה הכל. זהו הכתר המתנשא מעל כל שאר הכתרים. הכתר הזה אינו דורש ממך להיות אדם טוב - הוא לא נקרא "כתר צדקות" אלא כתר שם טוב, וענינו הוא לגרום לאנשים לחשוב שאתה טוב, וזה מה שחשוב, כי בכך אתה מפאיר את שמו של השי"ת. המודד להצלחה במצות קידוש ה' אינה דרגתו האמיתית של האדם, אלא מה אנשים חושבים עליו.

## אל תהיו "טבעיים"

יש הטוענים: "לא אכפת לי כלל מה אנשים חושבים עלי; אני רק רוצה למצוא חן בעיני ה'". אולם טעות היא בידם! הקב"ה אינו שבע רצון ממי שלא אכפת לו מה אחרים חושבים עליו. זוהי משנה מפורשת (אבות ג, י): "כָּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ, רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימָנוּ. וְכָל שְׂאִין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ, אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימָנוּ". השומעים אתם את דבריהם של חכמינו ז"ל?! הקב"ה דורש מכל אחד ואחד מאיתנו להתאמץ כדי לגרום לאנשים לאהוב אותו. גם אם אינך אדם כל כך חביב, אתה מצווה על זה; ה' מכיר אותך ואת אישיותך, ולמרות זאת הוא רוצה שאנשים יאהבו אותך.

ולכן התפקיד שלך הוא לנהוג בעורמה ולא ללכת אחרי הטבע שלך. עליך להיות מלאכותי כל הזמן. אתם שומעים את המילה הזו? מלאכותי. לא להיות טבעי. להיות טבעי פירושו לרדת על ארבע ולאכול מתוך צלחת המונחת על הרצפה. למה לטרוח לשבת על יד השלחן? וגם אין צורך בכפית. אפשר להכניס את הפנים אל תוך הצלחת וללקק. זה נקרא להיות טבעי.

## להטעות את העולם

מי שרוצה להצליח לחיות חיים של קידוש ה', חייב לנהוג בחוסר טבעיות. לא משנה מה הוא מרגיש, הוא ממשיך לנהוג במדות טובות ובדרך ארץ, שיגרמו לאנשים לחשוב עליו דברים טובים. הוא מודע לכך שהוא נמצא בתצוגה תמידית, ושהוא מציג עבור הקב"ה.

אמנם היו גם מיני "הוגי דעות" מזויפים, שהפיצו תיאוריות פופולריות אודות התנהגות טבעית. הם דגלו בדעה שהתנהגות טבעית היא הקריטריון להתנהגות ראויה. אבל זהו שקר וכזב! לא באנו לעולם הזה כדי לחיות חיים טבעיים. אנחנו כאן כדי לחיות חיים לא טבעיים. התורה רוצה שְׁתַּטְעֶה את כולם לחשוב שאתה טוב יותר ממה שאתה באמת, ולכן אין זה משנה מה אתה באמת, עליך להעמיד פנים שאתה אדם טוב מאוד.

## פרוטה לפרוטה מצטרפת

כתר כזה הוא רכוש יקר ערך - זהו עושר אמיתי. וכמו כל עושר, לוקח זמן לבנות את חשבון הבנק הזה של שם טוב. כל אחד יודע שלא הופכים למיליונר בן לילה. בתחילה אתה מרוויח כמה דולרים פה וכמה דולרים שם, ולאט לאט אתה הולך ובונה את העושר שלך. עושר אמיתי מתחיל בצעדים קטנים, בעבודה קשה ועקבית.

שמא תאמרו: "בסדר, גם אם כתר שם טוב הוא דבר נשגב כל כך, מן הסתם הכוונה היא כאשר כל השכונה שלי משבחת אותי. אם אהיה מפורסם בכל ישיבת לייקווד כאדם טוב והגון - אולי זהו הכתר שם טוב עליו מדברים חז"ל". אולם זוהי טעות! גם אם אף אחד אינו משבח אותך מלבד מספר אנשים שגרים בשכונתך, זה כבר נחשב שקנית שם טוב; זהו כתר מפואר שתוכל לענוך בגאון על ראשך. כאשר יש לך שם טוב אצל אדם אחד - זה כבר כמה דולרים בחשבונך. עוד אדם שמביט בך בצורה חיובית זה עוד כמה דולרים. כך אתה מתחיל לבנות את העושר שלך.

למדתי דבר זה מאדם גדול. הוא אמר לי: "תעשה רושם טוב על אדם אחד שאתה מכיר. תעשה הכל כדי לכבוש את לבו. ואחרי שתצליח אותו, השם טוב שלך יתחיל לעלות על גדותיו ולהשתפך החוצה. ברגע שתיצור לעצמך שם טוב אצל אדם זה, הדבר ישפיע ממילא גם על אחרים".

## מכרים חדשים - הזדמנויות חדשות

ההזדמנות הטובה ביותר לכך היא כאשר אדם עומד להיכנס למצב חדש. בעצמי עשיתי את זה פעם. לפני שנים רבות, כשלמדתי בישיבת סלבודקה בליטא, שהייתי במשך חודש שלם ליד שפת הים - באותם זמנים חוף הים היה חוף כשר - והתארחתי אצל משפחה שהתגוררה שם. החלטתי שהמשימה שלי תהיה ליצור רושם טוב על מארחי. הייתי יוצא בכל יום להליכה, ובזמן ההליכה הייתי חושב על רעיונות כיצד לעשות עליהם רושם טוב. וזה עבד - הצלחתי להוליך אותם שולל.

ניקח לדוגמא בחור שעומד לקראת חתונתו בשעה טובה ומוצלחת - כעת הוא הזמן לחשוב בצורה הכי רצינית על עניין זה; זו הזדמנות מצוינת, ואל לך לבזבז אותה. בבית שבו גדלת, זה לא כל כך קל - הם מכירים אותך מאז שהיית בן שנתיים, אז יש לך כבר חזקה לא כל

כך טובה, ולכן אולי אתה מרגיש מיואש. כמובן, גם בבית משתלם לנסות. זה רעיון טוב לנסות לעשות רושם טוב על ההורים. גם אם נראה לך שכבר קצת מאוחר מדי, עדיין אפשר להתחיל כל יום מחדש. הם יופתעו בהתחלה, אבל בסופו של דבר הם יפלו בפח. תנסה לעשות רושם טוב על אביך ואמך. אפשר גם לעשות רושם טוב על אחיך הגדול. אתה צריך לנסות את זה - להתחיל קמפיין בבית כדי לקבל שם טוב, כדי לגרום לאנשים לחבב אותך.

אולם כאשר אתה בונה את ביתך ומתחיל חיים חדשים, יש כאן תמריץ מיוחד. כלתך עדיין אינה מכירה אותך כלל, וכך גם הוריה ומשפחתה. אתה זוכה כעת להיכנס לסביבה חדשה לגמרי - מחותנים, בני משפחה חדשים, ומערכת חדשה של קרובי משפחה. יתכן ואתה עובר לשכונה חדשה שבה אינך מכיר אף אדם. הנה ההזדמנות שלך לפתוח דף חדש ולהרשים את כולם.

על הכלה, גם כן מוטל להשיג שם טוב בעיני חתנה. חשוב מאד שתדאג שהוא לעולם לא יגלה מי היא באמת. במשך כל חייה עליה לעטות פנים של נעימות ושיתוף פעולה - למשך כל החיים! כך נוהגות נשים חכמות - הן יוצרות רושם הוא בלתי טבעי, רושם שכולו מתיקות ונחמדות.

## פרויקטים קלים יותר

הן אמנם, יש כאלו שעבורם זהו פרויקט ארוך ומתיש מדי. יתכן והוא כבר נכשל עם כלתו - היא גילתה מי הוא באמת. לפעמים הוא גם נכשל מול חמיו וחמותו, זה קורה לפעמים. אולם אל יאוש, תוכל לבחור את אחד מקרובי משפחתה של אשתך, ולנסות לעשות עליו רושם טוב. אני מתכוון לכך במלא מובן המילה. הבן דוד משיקגו הגיע לביקור? קבל החלטה לעשות עליו רושם.

אתה פוגש אותו לעתים רחוקות מאוד, אז קל לך להטעות אותו. תדביק חיוך רחב על הפנים וגש אליו; "או, ר' מוישה, איזה תענוג לפגוש אותך! כל כך הרבה זמן לא נפגשנו!" הוא יעריך את זה מאד, וכעת יש לפחות אדם אחד שחושב טוב עליך. זה אומר שיש לך כבר קצת כסף בחשבון ה"שם טוב" שלך.

עכשיו תוכל לבנות על הצלחה זו, ולהמשיך להפקיד עוד ועוד בחשבון. נניח שאתה הולך לחתונה, שם מן הסתם תפגוש כמה אנשים חדשים; לא תוכל לקחת על עצמך להרשים את כולם, אך לפני שאתה נכנס לאולם הכן

ניתן להשיג ספרי רבינו בחנויות ספרי קודש ואצל המפיצים:

ספר שערי אורה-ועדי מוסר, ספר לב אביגדור-עבודת האדם בקניני השלמות מכתב יד: קולמוס 072-244-1670  
תפילת אביגדור-פירוש וביאור על התפילה מכתב יד: אזל מן השוק

## חשבון הבנק הסודי

וכעת אני רוצה לגלות לכם סוד: היתרון שבקניית שם טוב הוא למעשה כפול. כי בו בזמן שאנחנו בונים את העושר הזה של שם טוב, אנחנו בונים חשבון נוסף, חשוב לא פחות. ישנה תכלית נוספת להעמדת-פנים זו עליה אנו מדברים, והוא היסוד הגדול שלימד אותנו המסילת ישרים (פרק ז), ש"התנועה החיצונית מעוררת הפנימית". כבר שוחחנו על כך מספר פעמים, והסברנו שכאשר אדם עושה פעולות באופן מסוים, הן משפיעות עליו באמת. לכן לדעתי טוב לשמש כרב, כי הרב חייב להראות חזות טובה כלפי חוץ כל הזמן, ומי שפועל בדרך מסוימת, במוקדם או במאוחר יהפוך להיות באמת כזה.

ולפיכך, מי שמתעתע באחרים, למעשה מתעתע בעצמו. אם תתנהג כמו אדם טוב, לאט לאט תהפוך לכהן. וכך, הכתר שם טוב לא נשאר רק כתר חיצוני על ראשך, אלא הוא משפיע עליך ומביא לשינוי פנימי בנפשך, ואתה הופך לאדם טוב יותר.

## הצגה מוצלחת

אני נוהג לחזור על הדברים ששמעתי בשם אחד האדמו"רים. פעם הגיעו אליו כמה אנשים וטענו שכמה מחסידיו מטעים את הציבור בכך שהם נוהגים כיראי שמים גדולים, בעוד שבפועל הם אינם כאלה.

ומה ענה הרב'ה? הוא אמר שעליהם להמשיך לרמות את הציבור, עד שהם ירמו גם את עצמם. הוא ציטט את דברי הגמרא מסכת כתובות (סח, א): "המסמא את עינו והמצבה את בטנו והמקפח את שוקו אינו נפטר מן העולם עד שיבא לידי כך" - מי שמעמיד פנים כאילו יש לו מום מסוים, בסוף יבוא לידי מום זה. "כך יקרה גם עם החסידים שלי" אמר הרב'ה. "הם ימשיכו להעמיד פנים של יראת שמים, והעמדת פנים זו היא שתגרום להם להיות יראי שמים באמת".

## חיים של הצלחה

זהו הסוד הגדול אותו אנו מגלים כאן: המשיך להטעות אנשים ולעשות קידוש ה', עד שתטעה את עצמך ותהיה כזה. וזהו גם כן קידוש שם שמים - כאשר אדם הופך לעבד ה' אמיתי, בפנימיות ולא רק בחיצוניות. ועל עף שהרחבנו בגודל ענינו של כתר שם טוב, עד כמה חשוב הדבר לגרום לאחרים לחשוב עליך מחשבות טובות, עלינו לדעת שעבודה זו אינה שבה ריקם - היא משפיעה גם על פנימיותו של האדם.

יהודי החפץ לקדש שם שמים כל ימיו, עומד תמיד על המשמר - לכל מקום אליו הוא הולך, בכל עסק בו הוא מתעסק, ראשו עסוק תמיד במחשבה כיצד יוכל לפאר

את עצמו: "הערב אחר אדם אחד שאגרום לו לחשוב שאני אדם טוב". ותעבוד על זה. אל תבזבז את זמנו יותר מדי, אל תשעמם אותו בדיבורים מיותרים, תאמר לו כמה מילים טובות, ואז תניח לו. זכית בעוד מעריץ - ובכך קיימת את רצון הבורא יתברך.

## מתנת בר מצוה מסוג חדש

תוכל אפילו להתחיל עם ילד. נניח שהיום בערב אתה נוסע לבר מצוה של בן דוד של אשתך. גש לחתן בר המצוה, לחץ את ידו בלבביות, תאמר לו כמה מילים טובות של עידוד וברך אותו שיזכה להיות גדול בישראל. תראה לו שאתה מתעניין בו. שמא תאמר, "בחור צעיר שכזה! האם כל כך חשוב שהוא יחשוב טוב עלי?!" בהחלט! אמנם הוא בעיקר מחכה לצ'ק שתשלשל לתיבה, אבל המילים שלך גם כן חשובות. אם הרעפת עליו חיוך נחמד וכמה מילים מעודדות - דע לך שעשית דבר גדול. הבחור הזה יחשוב טוב עליך במשך כל חייו - וזהו כבר שם טוב חשוב ביותר.

אם אתה עובד במשרד, אל תעשה הכל בבת אחת; קח על עצמך פרויקט אחד - לכבוש את לבו של אחד מעמיתך למשרד. כמובן שאין הכוונה לנשים העובדות במשרד - כמה שפחות תכבוש את לבן, כך יותר טוב. אבל לגבי העובד האחד הזה שבחרת לעצמך - ולא משנה אם הוא יהודי או גוי - תתחיל לעבוד עליו. אל תהיה לו למטרד, אל תעמיס עליו. היה ידידותי כלפיו ותן לו להבין שהיהודי הזה הוא דוקא אדם נחמד. ברגע שהצלחת פעם אחת, זה הופך להיות קל יותר - ברגע שעשית עליו רושם טוב, אין צורך במאמץ רב כל כך לשמן את גלגלי הצלחתך ולנסות ולבצע אותה עם מישהו אחר; כך תמשיך לכבוש עוד ועוד יעדים של שם טוב. זוהי הצלחתך בחיים.

## מרחיבים את מעגלי המעריצים

כמובן, ברחוב תוכל לעשות רושם טוב על כולם, שכן מדובר באנשים שתראה אותם רק מדי פעם, ולפעמים רק פעם אחת בחיך. זו ההזדמנות שלך לקדש שם שמים. אם הצלחת היום לעשות רושם טוב על שנים או שלושה אנשים, זה מצויין. לאחר זמן מה תהיה לך קבוצה גדולה של מעריצים, ובזה אתה גורם נחת מרובה לאביך שבשמים.

מכאן והלאה אתה מרחיב אופקים ומגדיל את מעגל המעריצים שלך, כי גודל הכתר שם טוב שלך תלוי בכמות האנשים החושבים טוב עליך. אם הצלחת לגרום להרבה מאוד אנשים לחשוב טוב עליך, כתר זהב גדול מעטר את ראשך, והוא גבוה יותר מכל שאר הכתרים. ככל שהרביית לקדש שם שמים, כך אתה נעשה עשיר יותר - וחשבון השם טוב שלך טופח עוד ועוד.

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

**מהו פירוש דברי חז"ל (יבמות סב, ב) שתלמידי רבי עקיבא לא נהגו כבוד זה בזה?**

תשובה:

עלינו להבין שהמושג כבוד אצלנו רחוק מהמושג כבוד המוזכר בגמרא, כרחוק מזרח ממערב. גם הכבוד שנוהגים אנשים זה בזה בחברה המנומסת ביותר כיום אינו נחשב לכבוד בעיני התורה. התביעה על תלמידי רבי עקיבא היתה על כך שהם לא נהגו בכבוד ובהערכה אחד עם השני באופן הראוי להם, כפי שדורשת התורה מאנשים במדרגתם.

אין שום מקום בעולם שבו נוהגים כבוד כפי שנהגו תלמידי רבי עקיבא זה בזה, אולם לא היה די בכך עבור אנשים גדולים אלו. "וסְבִיבּוֹ נִשְׁעָרָה מְאֹד" (תהילים נ, ג) - מ"סביב" לה', כלומר למי שקרוב אליו, הענינים סוערים מאוד, וככל שהאדם קרוב יותר לה', כך עליו להיזהר יותר. הגמרא (יבמות קכא, ב) דורשת על הפסוק הנ"ל, "מלמד שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה". להיות אדם גדול הוא דבר מסוכן, וככל שהאדם גדול יותר, כל עליו להיות טוב יותר. ומתלמידי רבי עקיבא, שהיו קרובים כל כך לרבה הגדול, נדרש להיות טובים מאוד, והם נענשו על כך שהם לא נהגו כבוד זה בזה כפי שנדרש מהם בדרגתם הנשגבה. אולם ח"ו לחשוב שהם נהגו אחד עם השני בקשיחות או בחוסר נימוס במושגים שלנו.

ולרומם את שמו של הקב"ה, על ידי משאו ומתנו עם הסובבים אותו. בכך הוא הופך לסמל של גדולת הבורא בעיני העולם, וכל תנועה שלו הופכת לעבודת ה'. וכאשר הוא עושה זאת, הוא משנה גם את עצמו - לא רק שהוא מפאר ומרומם את שמו של הקב"ה, הוא מפאר ומרומם גם את עצמו, את פנימיותו. הנהגתו עם בני אדם מקנה לו תהילה ותפארת בעולם הזה, ועל ידי השינוי הפנימי שחולל בעצמו, יזכה להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו בעולם הבא, לנצח נצחים.

**שבת שלום ומבורך!**

בואו נהיה מעשיים

## חיים של קידוש ה'

חיים על קידוש ה' היא אחת המצוות החשובות בתורה, והשבוע נשתדל בלי נדר לזכות לקיים מצוה זו. נקדיש שתי דקות בכל יום, כאשר אנחנו יוצאים לרחוב, שבהם נזכור שאנחנו נציגים של ה', וכך נשמור את צעדינו ונבדוק האם אנחנו אכן מביאים תהילה ותפארת לשמו יתברך.

נשתדל גם למלא אחר העצה שניתנה כאן, ונבחר אדם אחד, ונעשה הכל כדי לעשות עליו רושם טוב. נקדיש מעט זמן בכל יום כדי לחשוב כיצד נוכל לקנות שם טוב בעיניו.

שאיפתנו ותקוותנו היא, שצעדים אלו יהיו הצעדים הראשונים של חיים על קידוש ה', ולאט לאט נשנה גם את עצמנו מבפנים.